

Fågelsångens förskolas plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskola

Läsår: 2017/2018

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskola

Ansvariga för planen

Utvecklingsgruppen

Vår vision

En utmanande och trygg lärmiljö för alla barn på Oxelbergens förskolor.

Planen gäller från

2017-04-24

Planen gäller till

2018-04-24

Läsår

2017/2018

Barnens delaktighet

Planens innehåll förankras hos barnen genom att pedagogerna arbetar aktivt med grundverksamheten, där trygghet och det sociala samspelet är viktiga delar. Grundverksamheten – förskolans vardag bildar ramarna för förskolans hela verksamhet.

För barnens del skapar en fungerande grundverksamhet en trygghet. När den fysiska och psykosociala miljön är rätt, kan varje barn trivas och lära sig en mängd saker.

Alla barn från ca.3 år får också svara på trygghet - och trivselenkäter.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Planen ska finnas tillgänglig på alla avdelningar. Vi ska uppmuntra föräldrar att läsa planen och komma med synpunkter. Vid introduktionen informeras alla nya föräldrar om planen och ett brev om anmälan av kränkningar delas ut. Alla föräldrar har årligen möjlighet att svara på enkäter, om barnets trygghet, trivsel och hur man upplever förskolans verksamhet. På utvecklingssamtalen diskuteras barnens trygghet och trivsel.

Alla föräldrar ska känna sig välkomna att framföra funderingar rörande sitt barns trygghet och trivsel i vardagen ex. genom samtal, mejl eller telefonkontakt.

Personalens delaktighet

Förskolornas vision har alla pedagoger varit delaktiga att ta fram, vilket utgör grunden för denna plan och vårt arbete. Pedagogerna arbetar aktivt med värdegrundsfrågor och grundverksamhet. På medarbetarsamtalet diskuteras hur man arbetar med värdegrunden och kopplingen till likabehandlingsplanen. Vid varje terminsslut görs utvärderingar av

pedagogerna rörande värdegrundsfrågor och grundverksamhet. Alla pedagoger och representant från utvecklingsgruppen följer upp denna plan en gång om året i augusti.

Förankring av planen

För pedagoger sker det kontinuerligt på kompetensutvecklingsdagar, husmöten och i de vardagliga diskussionerna.

Nya föräldrar får information i samband med introduktionen i förskolan, men också löpande information från oss pedagoger.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Föregående års plan utvärderas under utvecklingsgruppens heldag den 24 april 2017. Som underlag har terminsutvärdering, vår uppdragsbeskrivning, föräldraenkäter och barnintervjuer använts.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Utvecklingsgruppen, som har haft terminsutvärderingar, vår uppdragsbeskrivning, föräldraenkäter och barnintervjuer som underlag.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

I barnintervjuerna framkommer det att barnen har en bild av hur man är en bra kompis bl.a. att man inte ska slåss, alla ska få vara med och man ska lyssna på varandra. Intervjuerna utstrålar också överlag en grundtrygghet. Vilket också bekräftas i den årliga föräldraenkäten.

Föräldrarna är också mycket väl medvetna om att kränkningar inte accepteras av förskolan.

Pedagogerna upplever att barnen är trygga och trivs. Vi måste skapa en förståelse för att grundverksamheten är en metod (verktyg i en verktygslåda) och inte kan vara fristående från verksamheten. Det projektinriktade förhållningssättet ska påbörjas direkt på hösten och är inget fristående från grundverksamheten.

Årets plan ska utvärderas senast

2018-04-04

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

På heldag för utvecklingsgruppen 2018

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Utvecklingsgruppen

Främjande insatser

Namn

Främjande insatser

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Mål: Tydliggöra värdegrunden och barnsyn som förhållningssätt.

Insats

Pedagoger:

Diskutera olika värdegrundsfrågor, som ex. barnsyn, förhållningssätt pedagog- pedagog, pedagog - barn och integritet.

Barn:

En tydlig grundverksamhet, som är väl känd av alla barn.

Medvetandegöra värdegrundsarbetet och använda främjande material som ex. Kompisböcker, stopphanden och kompis sol.

Föräldrar:

Ge information och vara öppna för diskussion om vårt värdegrundsarbete. Som ex. ge information om rutiner för anmälan av kränkningar och om vår grundverksamhet.

Ansvarig

Pedagogerna i varje arbetslag

Datum när det ska vara klart

2018-04-24

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Barnintervjuer, föräldraenkäter, utvecklingssamtal, terminsutvärderingar, anmälningar av kränkningar.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Barnintervjuer, föräldraenkäter, utvecklingssamtal

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Terminsutvärderingar och anmälningar av kränkningar

Förebyggande åtgärder

Namn

Förebyggande arbete

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Att all personal kartlägger och anmäler alla kränkningar.

Att både barn och vuxnas olikheter ses som en tillgång.

Åtgärd

Diskutera i arbetslag och barngrupp om allas olikheter som en tillgång.

Tydliga rutiner för anmälan av kränkningar, som följs upp av utvecklingsgruppen.

Barnen har rätt att vara i en mindre grupp med färre relationer, för att främja trygghet och komma till sin rätt och bli sedda/bekräfta alla barn.

Motivera åtgärd

För att vi ska kunna hitta metoder för att förebygga kränkningar och diskriminering i vår vardagliga verksamhet.

Det ger ökad kvalitet att vara en pedagog i en mindre grupp av barn, än att vara flera pedagoger i en större grupp av barn.

Ansvarig

Utvecklingsgruppen

Datum när det ska vara klart

2018-04-24

Rutiner för akuta situationer

Policy

Om personal ser något eller föräldrar/barn påtalar något som kan tyda på att ett barn är utsatt måste vi agera enligt denna plan.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Att vuxna befinner sig där barnen är, är lyhörda och aktivt jobbar med värdegrunden.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Samtliga ordinarie pedagoger

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

- Diskussion med kollegor om vilka åtgärder som behövs vidtas. Vilka barn bör vi samtala med? Vilka föräldrar bör vi samtala med? Informera berörda föräldrar både till kränkt och kränkande barn snarast, gärna med telefonkontakt av den pedagog som har största kännedom av händelsen.
- Blanketten anmälan om kränkning fylls i av pedagog med störst kunskap av händelsen. Utsatt barns namn och personnummer ska fyllas i, så anmälan kan diarieföras. Förskolechef informeras genom att denna blankett sänds till hen.
- Förskolechef skickar in anmälan om kränkning till huvudman.
- Om förskolechef kryssat i rutan: Vidare utredning ska **inte** genomföras, är det bra om pedagog bifogar en anteckning om att det hela är utrett och klart.
- Barnet observeras och dokumenteras.
- Vid behov träffas pedagoger, föräldrar/barn och ev. förskolechef och samtalar om händelsen.
- Vad hände? Stämmer våra bilder överens? Vilka åtgärder behövs för att det inte ska upprepas?
- Kontinuerlig uppföljning ev. med föräldrar/barn tills ärendet är avslutat.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

När **personal kränker barn**, anmäls det alltid till förskolechef eller direkt till verksamhetschef (om förskolechef är inblandad). Förskolechef **informerar** föräldrar och verksamhetschef, samt **utreder, vidtar åtgärder** och **följer upp**.

Rutiner för uppföljning

Ansvarig pedagog följer upp händelse tills det är utrett och avslutat. Vid behov med hjälp och stöd från arbetslaget, centrala elevhälsan och förskolechef.

Rutiner för dokumentation

Den ordinarie pedagog som får kännedom om en kränkning, genom att själv närvara då det sker eller att någon (ex. förälder, barn, vikarie) påtalar en kränkning, ansvarar för åtgärder och dokumentation.

Ansvarsförhållande

Alla ordinarie pedagoger ansvarar för att alla kränkningar uppmärksammas, utreds och följs upp.

Förskolechef har det yttersta ansvaret.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]

- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta fö